

Metodický pokyn pro organizování vzdělávacích akcí VOR - VÍKEND ODDÍLOVÝCH RAD

VOR je vzdělávací akce zaměřená na podporu činnosti oddílových rad a fungování družinového systému v oddílech. Jako taková předpokládá účast skutečných oddílových rad, včetně rádkyň a rádců mladších patnácti let, pokud tito v oddíle působí.

Skautské vzdělávání považujeme za kvalitní. Přesto se domníváme, že v řadě oddílů se nedaří využívat družinový systém jako zásadní prvek skautské výchovné metody.

I když vedoucí absolvují např. kvalitní vůdcovské kurzy, neznamená to, že se jim podaří přenést do oddílu všechnu inspiraci z kurzu. Dilem to může být proto, že tuto inspiraci nezískali současně i další členové oddílové rady.

VOR má pomáhat překlenout mezeru mezi skautským vzděláváním a oddílovou realitou. Má být příležitostí pro inspiraci a podporu celých oddílových rad.

V průběhu VORu má být řada programů koncipovaných tak, aby je oddílová rada prožívala společně, aby řešila skutečné problémy a plány vlastního oddílu, aby uplatňovala specifické role vedoucích a rádců.

Cíle, aneb proč pořádat VOR

- Podpora a inspirace pro efektivní fungování oddílových rad
- Inspirace pro vedoucí oddílů i pro rádce a rádkyň družin
- Podpora družinového systému v oddílech

Kdo je účastníkem VORu

- Celé oddílové rady oddílů skautů a skautek
 - Velmi žádoucí je účast rádkyň a rádců mladších 15 let.

Jaká je vize dobře fungující oddílové rady a družinového systému

- Fungující oddílovou radu a fungující družinový systém popisují především dvě následující publikace:
 - Jaroslav Novák: Skautská družina
 - [Ondřej Kupka: Družinový systém](#)
- Fungující družinový systém nelze oddělovat od fungující oddílové rady. Oddílová rada nepředstavuje pouze schůzi spojenou s plánováním činnosti. Je také jistým modelem družinové činnosti a místem, kde probíhá vzdělávání a inspirace rádců. Rádcové získávají v oddílové radě nejen informace, ale také inspiraci a zkušenosti s praktickou činností, kterou pak přenášejí do družin.
- Oddílová rada není středisková rada v menším. Její součástí je vzdělávání a motivace rádců - ukazují se jim náměty na program. Oddílová rada funguje částečně jako ukázková družina - v ní si rádcové osahávají nové věci i způsob komunikace. To pak přenášejí do vlastních družin.
- Rádcové řídí program vlastních družin, ale pro jeho sestavování mají celou řadu podnětů. Tedy nejsou v tom sami. Podněty vyplývají jak z oddílových rad – konkrétní úkoly pro družiny, tak např. z úkolů ještě zvláště zadaných vedoucím. Součástí kultury družiny

může být také sepsání stručné zprávy pro vedoucího, která shrne, jak se podařilo které úkoly naplnit apod.

Formáty, aneb jak může vypadat VOR

- Jeden víkend jako doplněk k vůdcovskému kurzu (dále VK) - není povinnou součástí VK, ale nabídkou pro jeho účastníky.
- Několik víkendů jako samostatná vzdělávací akce - doporučená účast 3 - 5 oddílových rad.
 - Doporučený formát představují nejméně dvě víkendová setkání. Důvodem je možnost postupného vývoje. Na prvním setkání bude pravděpodobně docházet k seznámení nejen s lidmi, ale i s jejich oddílovou situací - na to se pak může navazovat druhým setkáním. Podobně se na prvním setkání může naplánovat nějaká činnost oddílové rady po návratu z VORu - na druhém setkání se může vyhodnotit, jak se to podařilo realizovat.
 - VOR, který by spočíval pouze v jednom víkendu, je opodstatněný ve dvou případech. Buď jako navazující na vzdělávací kurz, kde se účastníci znají a vzdělavatelé mohou navazovat na společná témata i na znalost oddílů účastníků. Nebo jako VOR organizovaný výchovným zpravodajem (a jeho týmem), který zná situaci zúčastněných oddílových rad, respektive oddílů.
- Je možné, aby v průběhu VORu někteří účastníci prokazovali splnění podmínek kvalifikačních stupňů (čekatelské zkoušky – dále ČZ, vůdcovské zkoušky – dále VZ). To záleží na tom, jak koncept konkrétního VORu pojmu organizátoři. Pokud součástí VORu bude ověřování kvalifikací, projekt musí obsahovat náležitosti odpovídající dané kvalifikační akci, např. čekatelskému kurzu.
- Je možné pořádat VOR úplně bez ověřování kvalifikací a soustředit se na rozvoj fungování oddílových rad.
- Charakteristické pro formát VORu je to, že významné části programu absolvuje oddílová rada společně, jako tým.
- Část programu může jistě probíhat jako oddělená pro vedoucí a pro rádce. Výrazně doporučujeme, aby zejména pro rádce mladší 15 let nebyly zařazovány programy přednáškového typu, ale aby si spíše mohli vyzkoušet řadu praktických činností použitelných v činnosti družiny.
- Nepovinnou možností je zařazování programů, které modelují vzdělávání rádců v oddílových radách tak, že se vedoucí v samostatném programu něco naučí (ideálně nějaké praktické dovednosti) a následně tyto dovednosti předávají rádcům z vlastní oddílové rady. Rádcové to pak mají přenést do vlastních družin.

Kdo nám poradí, aneb máme zkušenosti

- Oikos
 - Právě VLK Oikos přišel s nápadem uspořádat pro své účastníky VOR. Také název setkání je jejich nápad. Mají zkušenost s VORem, kterého se účastnilo sedm oddílových rad, tj. asi 50 účastníků. Program organizovalo 10 instruktorů.

Pro radu a konzultace na základě jejich zkušenosti se můžete obracet na Káťu Zavřelovou (katerina.zavrelova@skaut.cz), která také VORy za ústředí koordinuje.

- Citadela
 - V Jihočeském kraji mají zkušenosti s pořádáním specifického kurzu. Trvá čtyři víkendy, z toho dva jsou prodloužené. Účastní se ho celé oddílové rady. Někteří účastníci v průběhu Citadely skládají čekatelskou zkoušku, jiní vůdcovskou. Žádoucí je ale i účast kvalifikovaných vedoucích, protože jde opět o podporu celých oddílových rad. Citadely se účastní maximálně 5 oddílových rad, tedy asi 30 - 35 účastníků. Program organizuje 8 - 10 instruktorů. Propojení s ČZ a VZ je náročným projektem. Jistě stojí za to pořádat VOR i bez zkoušek, třeba s menším počtem víkendů. Pro radu a konzultace na základě zkušeností z Citadely se můžete obracet na Vojtu (vojtech.prokes@gmail.com) nebo na Čápa (jan.cap.smrcka@skaut.cz).
- Odbor pro vzdělávání
 - Rádi bychom podpořili rozšíření VORu do organizace. Přitom je jasné, že mohou vznikat záměry vždy něčím specifické, přizpůsobené regionu nebo konkrétní situaci oddílů. Odbor pro vzdělávání proto bude konzultovat případné nejasnosti kolem projektů a organizačních záležitostí na emailu vzdelavani@skaut.cz.

Požadavky na tým, aneb kdo může VOR pořádat

- Tým má být početně přiměřený velikosti akce. Nejméně má zahrnovat čtyři organizátory.
 - **Varianta 1:** Alespoň dva z organizátorů jsou držitelé instruktorské kvalifikace (dále IK) - očekáváme organizační schopnosti, základní dramaturgii, návaznost programů.

Varianta 2: Alespoň jeden z organizátorů je držitel IK a alespoň jeden je držitel OČK vedení oddílu nebo OČK metodika. (Vedoucí akce má mít IK, jeho zástupce nemusí mít nutně IK nebo OČK.)
 - U ostatních členů týmu je doporučena kvalifikace VZ. Podstatné je, aby VOR organizovali činovníci, kteří mají zkušenost s fungováním oddílových rad.
 - Aby to pro zúčastněné oddílové rady bylo přínosné, doporučujeme tým sestavovat tak, aby byl schopen poskytovat individuální podporu - tzn. jednak kapacitu týmu, jednak schopnost zorientovat se v situaci různých oddílů a poskytovat jim konzultace.

Doporučená témata VORu

- Jak rozumíme družinovému systému.
- Oddílové plánování - Oddílové rady si na VORu pod supervizí vzdělavatelů naplánují např. provázání výchovných cílů a programu se skautským rokem
- Efektivní práce oddílové rady - Oddílové rady se na VORu nemají učit teorii o tom, jak pracovat. Ale mají pracovat. To znamená, že mají řešit vlastní témata. Ale mají se i společně učit. Jejich vlastní vedoucí tady mají být zprostředkovateli nových informací

i praktických dovedností pro rádce a to s podporou - zaškolením, supervizí, zpětnou vazbou - ze strany vzdělavatelů.

- Teambuilding - nemá být jediným zaměřením VORu, ale jeho významnou součástí.
- Použitelná praxe pro oddílovou činnost.
- Výměna zkušeností z fungování oddílů.
- Pro vedoucí - jak zapojovat do oddílové rady mladé rádce a rádkyně.
- Pro rádce - zajímavá praxe použitelná na družinových schůzkách.
- Právní odpovědnost rádců.
- Využitelnost [Hodnocení kvality](#) pro přemýšlení o rozvoji oddílu.

Dotace, aneb všechno něco stojí

- VOR se bude ohlašovat ve skautISu jako vzdělávací akce typu "Víkend oddílových rad". V názvu akce se přitom uvede zkratka VOR (např. Pardubický VOR, VOR Zelený vrch, ...). Součástí ohlášení bude vložení projektu - viz níže.
- Výše dotace pro VOR se vypočítává podle osobodnů účastníků. Na organizátory nelze dotaci čerpat.
- Pokud na VORu někdo získává kvalifikaci (ČZ, VZ), může na něj být čerpána dotace odpovídající danému kvalifikačnímu kurzu, pokud je tato vyšší, než níže uvedená dotace pro VOR.
- Minimální věk účastníků je 12 let.
- Pro čerpání dotace platí pravidla pro dotace na vzdělávací akce. Pravidla dotace vždy určuje [Směrnice ke vzdělávacím akcím na aktuální rok](#).
- Při výpočtu celkové výše dotace vycházíme z počtu všech účastníků (bez organizátorů), přičemž:
 - Pro všechny účastníky je dotace stanovena na 160,- Kč na osobu a den.
 - Pro účely samotného vyúčtování dotace se za účastníky považují pouze osoby starší 15 let. Před vyúčtováním je nutné zkontrolovat soulad s pravidly MŠMT, kde dotace přepočtená na účastníky vzdělávání starší 15 let nepřekročí částku 350,- Kč na osoboden.
 - Účast rádců mladších 15 let je žádoucí.

Projekt, aneb malá administrativa

- Projekt se nahrává do skautISu při hlášení akce stejně jako u jiných vzdělávacích akcí.
- Náležitosti projektu jsou následující:
 - Organizační tým - popis personálního zajištění VORu včetně okomentování kapacity týmu
 - Popis předpokládané účastnické skupiny
 - Zodpovězení následujících otázek
 - Jak budou nastaveny programy na VORu - společné/rozdělené? Pokud rozdělené, v čem se budou lišit, a jak na sebe budou navazovat?
 - Jak zprostředkujete zkušenost s fungováním oddílové rady?
 - Jak podpoříte vzdělávání rádců v rámci fungování oddílových rad?
 - Jak budete pracovat s oddílovými radami, které nepracují v "ideálním modelu"?
 - Jak budete pracovat s tématy a problémy, které přinesou oddílové rady?
 - Jaká témata budete chtít akcentovat z vaší strany organizátorů?
 - Jak zabezpečíte technické zázemí (stručně)?

- Po ukončení akce se kromě vyúčtování nahrává do skautISu také závěrečná zpráva. Její náležitosti jsou následující:
 - Harmonogram programu, tak jak proběhl.
 - Zodpovězení následujících otázek:
 - S jakou odezvou od účastníků VORu jste se setkali? V čem myslíte, že je VOR posunul, a proč si to myslíte?
 - Co se ukázalo jako problematické?
 - Co byste doporučili jiným organizátorům VORu?
 - Co dalšího považujete za důležité poznatky?

Metodické poznámky

- Bude-li významným programovým prvkem VORu plánování činnosti oddílu jednotlivými oddílovými radami, doporučujeme zařazovat první setkání VORu cca do poloviny září. Před prázdninami budou oddílové rady řešit přípravy na tábory. Později na podzim už budou mít nejspíš nějaké plány udělané.

V Praze dne 2. 11. 2022

Filip Hlavinka - Mukóki
zpravodaj VRJ pro vzdělávání